

особистість : пошук, розвиток, допомога: зб. наук. праць / За заг. ред. С. Д. Максименка. Київ: BONA MENTE, 2002. Вип. 3 (1 частина). С. 11–15.

7. Стернберг Р. Учитесь думать творчески / Р. Стернберг // Основные современные концепции творчества и одаренности: сб. ст. / Под ред. Д. Б. Богоявленской. Москва: Молодая гвардия, 1997. С. 186–213.

8. Халперн Д. Психология критического мышления / Д. Халперн. Санкт-Петербург: Питер, 2000. 512 с.

REFERENCES

1. Haluziak, V.M. (2016). *Kryteriyi osobystosti zrilosti maybutnikh fakhivtsiv sotsionomichnykh profesiy. Rozvytok osobystosti maybutn'oho psykholoha v usloviyakh transformatsiyi suspil'stva.* [Criteria of personal maturity of future specialists of socionomic professions]. Vinnytsia.

2. Ziazyun, I. (2007). *Filosofiya «Shkoly svobody»: rozvytok ta samorozvytok tvorchykh zasad osobystosti.* [Philosophy of the «School of Freedom»: development and self-development of creative principles of personality].

3. Kyrylenko, T. (2007). *Psykholohiya: emotsiyna sfera osobystosti.* [Psychology: the emotional sphere of personality]. Kyiv.

4. Kyrychuk, V. (2014). *Vplyv aktyvnosti osobystosti na rozvytok obdarovanosti. Navchannia i vykhovannia obdarovanoi dytyny: teoriya ta praktyka.* [Influence of personality activity on the development of talent. Education and upbringing of a gifted child: theory and practice].

5. Lutsenko, V.V. (2006). *Kryteriyi ta rivni sformovanosti tvorchoyi aktyvnosti maybutnikh uchyteliv muzyky.* [Criteria and levels of formation of

creative activity of future music teachers]. Zhytomyr.

6. Molyako, V.O. (2002). *Problema obdarovanosti: novi etapy psykholohichnykh doslidzhen' ta yikh praktychna realizatsiya. Aktual'ni problemy psykholohiyi: T. 6. Obdarovana osobystist': poshuk, rozvytok, dopomoha.* [The problem of giftedness: new stages of psychological research and their practical implementation. Actual problems of psychology: Vol. 6. Gifted personality: search, development, help]. Kyiv.

7. Sternberg, R. (1997). *Uchites 'dumat' tvorcheski. Osnovnyye sovremennyye kontseptsii tvorchestva i odarennosti.* [Learn to think creatively. Basic modern concepts of creativity and giftedness]. Moscow.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ВОРОНЕЦЬКА

Валентина

Володимирівна – здобувач наукового ступеня кандидата педагогічних наук Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: методика виховання у середній та старшій школі, формування творчої особистості.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

VORONETSKA Valentyna Volodymyrivna –

Doctoral Student PhD in Education Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynskyi Vinnytsia, Ukraine.

Circle of scientific interests: methods of education in secondary and high school, the formation of a creative personality.

Стаття надійшла до редакції 19.11.2020 р.

УДК 378.016:004]:614.253.4

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-190-182-187

ГАБОРЕЦЬ Ольга Андріївна –

асистент кафедри медичної фізики та інформаційних технологій №2
Донецького національного медичного університету

ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-7791-6795>

e-mail: olga-gaborets@ukr.net

**ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ**

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У щоденну практичну діяльність лікаря входять сучасні інформаційні технології (ІТ), для ефективного використання яких необхідні нові знання і навички. За таких умов професійна компетентність студента-медика стає основним чинником, що зумовлює зміст вищої медичної освіти. Для реалізації сучасних завдань цієї освіти необхідне зміщення акцентів від зайвого заучування

великої кількості інформації та використання технологій до прискорення обробки інформації, зібраної про пацієнта, навчання когнітивних методик пошуку, систематизації, аналізу, зіставлення, узагальнення та синтезу нових знань.

Динамічний розвиток сучасної галузі охорони здоров'я та інформаційних технологій посідають особливе місце в системі фахової підготовки майбутніх лікарів. Нині стає очевидним те, що суттєве

коригування чинної системи вищої медичної освіти вкрай необхідне, адже нові підходи в діагностиці, лікуванні та профілактиці захворювань вимагають переходу до нової стратегії підготовки лікарів на основі знань і перспективних технологій. Інтелектуальний рівень медичних фахівців характеризується обсягом засвоєних фундаментальних природничих і професійно-практичних наук, умінням використовувати сучасну медичну апаратуру з метою діагностики та лікування захворювань, володінням новітніми інформаційно-комп'ютерними технологіями для ефективного функціонування галузі охорони здоров'я і проведення наукових досліджень.

У теперішній час відомо чимало напрямів використання ІТ у медицині, знаннями про які має володіти сучасний лікар, наприклад: методи внутрішньоклітинних нанотехнологій, молекулярної діагностики, біосенсорів та їх програмне забезпечення; візуалізація біоструктур на субмікронному рівні; вивчення біосигналів різної природи; взаємодія з пацієнтами через мобільний додаток medcard24, розроблення методів штучного життєзабезпечення тощо. З метою ефективного опанування ІТ майбутніми лікарями виникла проблема пошуку нових інтегрованих форм навчання у вищому медичному закладі освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні означена тематика є предметом розгляду значної кількості дослідників та науковців, зокрема питанням впровадження інформаційних технологій в закладах вищої освіти займалися такі вчені, як Ю. М. Буровицька, Г. Ю. Мороховець, Д. Ю. Ратушняк. Як зазначають дослідники, значення комп'ютерних технологій у професійній освіті зростає одночасно з підвищенням ступеня впровадження досягнень науково-технічного прогресу в кожен галузь народного господарства. Варто також зауважити, що проблема використання цих технологій для інтеграції наукових і практичних знань майбутніх медиків досі не розглядалася.

Мета статті – теоретичне обґрунтування доцільності використання сучасних інформаційних технологій з метою інтеграції фахових знань у процесі підготовки майбутнього лікаря.

Виклад основного матеріалу дослідження. З огляду на це підготовка майбутніх фахівців у вищих медичних навчальних закладах повинна бути націлена на те, що, окрім спеціальної медичної

підготовки, студенти повинні прагнути до здійснення ними дослідницької діяльності, постійної самоосвіти та саморозвитку. Важливо, щоб у майбутньому фахівці будь-якої галузі (зокрема, медичної) уміли правильно та ефективно працювати з великим обсягом інформації. Вони повинні уміти використовувати сучасні ІТ для самовдосконалення себе як спеціаліста. Отже, зважаючи на сучасні тенденції в охороні здоров'я та умови реформування медичної галузі, можемо стверджувати, що процес підготовки майбутніх лікарів є складним і багатограним, тому надзвичайно важливо його правильно організувати з метою найбільшої його ефективності. Таким чином, важливим питанням у процесі підготовки майбутніх лікарів є організація систематичного та цілісного формування у них інформаційно-аналітичних знань, умінь і навичок. Досягнення цієї мети можливе завдяки вивченню навчальної дисципліни «Медична інформатика» студентами медичних навчальних закладів. Відповідно до програми навчальної дисципліни метою викладання медичної інформатики є ознайомлення студентів з використанням інформаційних технологій у сфері охорони здоров'я, навчити методиці обробки медичних та біологічних даних за допомогою ІТ та забезпечити розвиток інформаційної компетентності майбутніх лікарів. Предметом вивчення дисципліни є інформаційні процеси, які передбачають використання ІТ у сфері охорони здоров'я. Метою викладання навчальної дисципліни «Медична інформатика» є: формування та розвиток майбутніх фахівців у сфері ІТ з метою забезпечення раціонального використання сучасного загального та спеціального програмного забезпечення при обробці медичних та біологічних даних.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування і розвиток знань, умінь і навичок, необхідних для ефективного використання сучасних програм загального і спеціального призначення, в галузі охорони здоров'я;
- ознайомлення студентів з цінністю та можливостями нових інформаційних технологій у сфері охорони здоров'я, з перспективами розвитку комп'ютерних технологій;
- розвиток здатності самостійно освоювати програмне забезпечення для різних цілей і оновлювати й інтегрувати отримані знання;
- пояснення принципів формалізації та

алгоритмізації медичних проблем, принципів моделювання в біології та медицині;

– формування базових навичок роботи з ПК та пошуку медичної інформації з використанням інформаційних технологій;

– використання методів розробки медико-біологічних даних [2].

Впровадження у навчальний процес вищої медичної школи комп'ютерних технологій сприяє формуванню професійної компетентності майбутнього лікаря та є об'єктивним процесом розвитку освіти.

На кафедрі медичної фізики та інформаційних технологій №2 Донецького національного медичного університету (ДНМУ) практичні заняття з медичної інформатики організовано відповідно до програми. Відповідно до теми практичного заняття викладачами кафедри розробляються та постійно вдосконалюються (це пов'язано зі швидкими змінами у розвитку сучасних комп'ютерних технологій) завдання для студентів зі спеціальними комп'ютерними програмами та додатками, які встановлені на кожен комп'ютер у навчальних кімнатах. Ці завдання безпосередньо пов'язані з практичними аспектами інформаційних технологій у медичній науці та охороні здоров'я. Медична інформатика як навчальна дисципліна передбачає вивчення студентами двох модулів: «Основи інформаційних технологій в системі охорони здоров'я. Обробка та аналіз медико-біологічних даних» та «Медичні знання та прийняття рішень в медицині та стоматології». Виконання практичних робіт у першому модулі націлене на таке: – формування навичок роботи з персональним комп'ютером для пошуку медико-біологічних даних із використанням інформаційних технологій; – роботу з базами даних (їх розробленням і пошуком необхідної інформації у них за вказаними критеріями); – ознайомлення з принципами кодування медичної інформації та використання міжнародних систем класифікації хвороб; – роботу з електронними таблицями (проведення обрахунків у електронних таблицях) та проведення статистичної обробки медико-біологічних даних. Вивчення другого модуля медичної інформатики передбачає: – вивчення основ алгоритмізації медичних завдань, основних понять логіки та способів застосування формальної логіки у розв'язанні завдань діагностики, лікування та профілактики захворювань; роботу студентів з експертними системами; – вивчення принципів моделювання в

медицині (зокрема, математичного моделювання); навчання студентів працювати з різноманітними медичними інформаційними системами, індивідуальними медичними картками; ознайомлення з основами доказової медицини та етично-правовими принципами управління інформацією в системі охорони здоров'я [4]. У процесі навчання студентам пропонується виконання практичних завдань із комп'ютерними програмами. Наприклад, вони розглядають: спеціалізовані комп'ютерні програми, які використовують практикуючі лікарі під час діагностики захворювань: «RadiAnt» програма для перегляду медичних зображень стандарту DICOM-PACS; IRPREVIEW програма для забезпечення візуалізації вимірювання теплових полів, а також для зберігання та обробки отриманих термограм; програму МКХ-10, яка допомагає медичному персоналу у повсякденній практиці. Вона містить: каталог, пошук по МКХ-коду або тексту, посилання всередині каталогу за кодом, а також між результатами пошуку та каталогу; за допомогою програм «Мала експертна система» студенти знайомляться з основними принципами роботи експертної системи, які призначені для проведення консультації з користувачем у будь-якій прикладній галузі (на яку налаштована завантажена база знань) з метою визначення ймовірності можливих результатів, програма «Домашній лікар» здатна визначити захворювання, дати його опис, симптоматику та методи лікування; Dental Simple Service – це медична інформаційна система, яка покликана максимально полегшити рутинну роботу лікаря, що пов'язана з виконанням основної клінічної діяльності, а саме: автоматизувати облік пацієнтів і відвідувань, ведення медичних карт, попередній запис на прийом до лікаря, облік руху грошових коштів та інші дії. Отже, у процесі виконання практичних робіт студенти отримують навички працювати з комп'ютерними програмами, що призначені для використання саме у медичній сфері. Цей досвід студенти зможуть використовувати за необхідності у майбутній професійній діяльності. Відповідно до робочої програми результатами навчання дисципліни «Медична інформатика» є такі: здатність студентів ефективно використовувати сучасні програми загального та спеціального призначення в галузі охорони здоров'я; здатність самостійно опановувати програмні засоби різного призначення та оновлювати й

інтегрувати набуті знання; здатність оцінювати роль нових інформаційно-комунікаційних технологій у галузі охорони здоров'я з перспективами розвитку комп'ютерної техніки.

Організація навчального процесу з використанням спостереження за найбільш реалістичною картиною підвищує мотивацію та успішність в отриманні знань, стимулює мозкову діяльність. Одним з перспективних освітніх методів сучасних інформаційних технологій може бути віртуальна реальність, яка моделюється комп'ютером і розглядається як особливе інформаційне середовище, в якому об'єкти представлені в трьох вимірах. Для підвищення інформативності навчального процесу з дисципліни «Анатомія людини» використовуйте сенсорні інтерактивні таблиці з відповідним програмним забезпеченням, що дозволяє обробляти блоки різної додаткової інформації. В результаті в базу даних було інтегровано ряд програм віртуальної анатомії, що дозволяють експлуатувати мобільні анатомічні об'єкти в тривимірному режимі, а також шарувату структуру людського тіла.

Під час вивчення дисципліни «Медична та біологічна фізика» в Донецькому національному медичному університеті, викладачі кафедри медичної фізики та інформаційних технологій № 2 використовують оригінальну серію лабораторних робіт, розташованих у віртуальному освітньому середовищі «Система лабораторних робіт з медичної та біологічної фізики».

Віртуальна лабораторна робота – це ефективний ІТ-інструмент, який в процесі підготовки студентів медичного університету є ефективним засобом досягнення навчальної мети. Зокрема, як електронний засіб навчання на уроках біофізики в ДНМУ автори створили Програмний продукт «Лабораторна робота «Вивчення основ гемодинаміки за допомогою апарату «Штучний кровообіг SORIN C5» (ПП ЛР «SORIN C5»), зареєстрований у Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України та отримано Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 81646 (від 21.09.2018) [3]. Ця робота виконується в межах теми «Гідродинаміка та гемодинаміка». Цей програмний продукт орієнтований на дослідження та дослідницький характер формування компетентностей з фізики. Як результат, знання та вміння з цієї теми студентам краще засвоювати посиленням

впливу на їхні внутрішні потенційні ресурси шляхом залучення більшості країн органи чуття, зокрема за допомогою відеовізуалізації навчального матеріалу (анімації), звукові ефекти та практична професійно-орієнтована діяльність.

У ході експериментального дослідження ефективність методики навчання визначалася медична та біологічна фізика на основі інформаційних технологій.

Розроблений ПП ЛР «SORIN C5» з курсу медичної та біологічної фізики демонструє використання ІТ як засіб розвитку професійних компетентностей студентів-медиків, як ефективний крок у використанні сучасних інтерактивних форм надання інформації і як важливий елемент сучасних когнітивних технологій [4].

Слід зазначити, що ІТ використовується не лише у викладанні професійних чи природничих наук, але є невід'ємною частиною мовної складової, оскільки знання іноземних мов, зокрема, є запорукою успішного оволодіння технологією, отримання інформації з первинних джерел та надає можливість бути в курсі останніх технічних та медичних розробок у найкоротші терміни. Студенти, які опановують іноземні мови, можуть обробляти актуальні матеріали з електронних версій відомих іноземних видань, спілкуватися за допомогою листування на веб-сайтах міжнародних молодіжних журналів.

Викладаючи іноземну мову в медичному виші, викладачі намагаються не лише використовувати традиційно впроваджені технології, які стали невід'ємною складовою методів навчання мови: Інтернет-ресурси (текстова, аудіо- та відеоінформація, електронна пошта, форуми, чати); електронні лексикографічні джерела (мережеві та локальні версії); мультимедійні підручники та інтерактивні книги, а також новітні ІТ, які є рушійною силою для кращого навчання: мобільні додатки, онлайн-квести, один із засобів ІТ - BYOD, що означає «принесіть власний пристрій» (для уроків), суть якої полягає в тому, що гаджет стає інструментом навчання та перетворює уявлення учнів про потенціал їх електронних пристроїв та дає можливість використовувати в школі під час вивчення мови, яка раніше була заборонена; позакласні заходи, що інтегрують використання ІТ з природничими, гуманітарними та професійно-технічними предметами.

У процесі навчання професійного

спілкування іноземною мовою використовуються різні види роботи із сучасними інформаційними технологіями, які сприяють підвищенню мотивації, а отже, самостійності після класної роботи. Впровадження сучасного навчання ІТ-комунікації з майбутнім професійним напрямком, дозволяє студентам усвідомити важливість іноземної мови у професійному розвитку, навчає вдосконалювати свої знання та застосовувати їх на практиці – здійснювати пошук та аналіз іноземних мовних засобів та Інтернету, готувати повідомлення дослідження на професійні теми.

Ряд факультативних курсів, включаючи «Європейський стандарт комп'ютерної грамотності», викладаються поряд з медичною інформатикою, щоб забезпечити достатню кількість ІТ-знань у медичній школі. Програма даної дисципліни розроблена відповідно до приблизних навчальних планів бакалаврської підготовки магістрів вищої школи в галузі знань «Здоров'я» за спеціальністю «Медицина» навчається формуванню та розвитку основних компетенцій інформаційних технологій для забезпечення раціональності використання сучасних даних програмного забезпечення загального призначення.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування та розвиток знань, умінь та баз знань, необхідних для ефективного використання сучасних додатків загального призначення в навчально-пізнавальній діяльності та повсякденному житті;

- ознайомлення студентів з роллю нових інформаційних технологій у професійній діяльності, з перспективами розвитку комп'ютерної техніки та важливістю постійного самовдосконалення;

- розвиток вміння самостійно опанувати різні програмні засоби та оновлювати та інтегрувати набуті знання.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. На сучасному етапі розвитку вищої медичної школи присутня тенденція до використання принципово нових інтегрованих технологій освітньої діяльності, які дають змогу викладачам ефективно керувати процесом навчання. Таким чином, на прикладі розглянутих дисциплін можна стверджувати, що інтеграція природничо-наукових знань та професійних умінь засобами сучасних ІТ забезпечує розвиток професіоналізму майбутнього лікаря і створює сприятливі умови для постійного саморозвитку та

самовдосконалення впродовж усієї практичної діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Габорець, О. А. Критерії, показники та рівні готовності майбутніх лікарів до самовдосконалення засобами інформаційних технологій / О. А. Габорець // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 68. С. 44–47.

2. Медична інформатика: програма навч. дисц. для студ. вищ. навч. закл. III-IV рівнів акредит. [уклад.: О. В. Мироненко, О. А. Габорець.; каф. мед. фізики та інформ. технол. № 2 навч. Дон. Нац. мед. ун-ту]. Кропивницький: Дон. нац. мед. ун-ту., 2018. 12 с.

3. Програмний продукт «Лабораторна робота «Вивчення основ гемодинаміки за допомогою апарату «Штучний кровообіг SORIN C5» (ІІІ ЛР «SORIN C5») / Л. П. Суховірська, О. М. Лунгол, О. В. Задорожна. № 82513; заявл. 24.07.18; № 81646; зареєстр. 21.09.18.

4. Суховірська Л. П. Системи віртуальних лабораторних робіт з біофізики як засоби реалізації принципу професійної спрямованості навчання студентів [Електронний ресурс] / Л. П. Суховірська, О. М. Лунгол, О. В. Задорожна // Інформаційні технології і засоби навчання. 2019. –Том 70, № 2. С. 141–154. Бібліогр.: 20 назв. (Web of Science). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2657>

REFERENCES

1. Haborets, O. A. (2019). *Kryterii, pokaznyky ta rivni hotovnosti maibutnikh likariv do samovdoskonalennia zasobamy informatsiinykh tekhnolohii* [Criteria, indicators and levels of readiness of future doctors for self-improvement by means of information technologies]. Kyiv.

2. Haborets, O. A., Myronenko, O. V. (2018). *Medychna informatyka: prohrama navch. dysts. dlia stud. vyshch. navch. zakl. III-IV rivniv akredyt.* [Medical informatics: curriculum f.or students. higher textbook lock III-IV levels of credit.]. Kropyvnytskyi

3. Sukhovirska L., Lunhol, O. M., Zadorozhna, O. V. (2018). *Prohramnyi produkt «Laboratorna robota «Vyvchennia osnov hemodynamiky za dopomohoiu aparatu «Shtuchnyi krovoobih SORIN C5».* [Copyright certificate № 81646 Software product «Laboratory work «Study of the hemodynamics fundamentals using the apparatus« Heart-lung machine SORIN C5»].

4. Sukhovirska, L. P., Lunhol, O. M., Zadorozhna, O. V. (2019). *Systemy virtualnykh laboratornykh robiv z biofizyky yak zasoby realizatsii pryntsyphu profesiinoi spriamovanosti navchannia studentiv.* [Systems of virtual laboratory works on biophysics as a means of implementing the principle of professional orientation of students].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГАБОРЕЦЬ Ольга Андріївна – асистент кафедри медичної фізики та інформаційних технологій № 2 Донецького національного медичного університету.

Наукові інтереси: розвиток самовдосконалення майбутніх лікарів засобами інформаційних технологій.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HABORETS Olha Andrievna – assistant Lecturer of Department of medical physics and information technologies № 2 Donetsk national medical University.

Circle of scientific interests: development of self-improvement of future doctors by means of information technologies.

Стаття надійшла до редакції 17.10.2020 р.

УДК 378.147:908

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-190-187-192

ДУБЕЛЬ Ігор Миколайович –

аспірант кафедри педагогіки

Криворізького державного педагогічного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2086-6373>

e-mail: dubelim@kdpu.edu.ua

**СИСТЕМА СУЧАСНИХ ДИДАКТИЧНИХ КРИТЕРІЇВ ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ
ВИЩОЇ КРАЄЗНАВЧОЇ ОСВІТИ**

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Останнім часом предмети краєзнавчого циклу стають все поширенішими та все популярнішими у контексті підготовки бакалаврів та магістрів цілої низки гуманітарних спеціальностей: географів, істориків, етнографів, економістів, філологів тощо. Така тенденція пояснюється тим, що освітнє краєзнавство, виступаючи трансдисциплінарним напрямком, несе в собі інтегруючи освітню функцію, завдяки якій стає можливим поліаспектний підхід до вирішення тих питань та проблем, які первісно перебувають у дещо різних наукових площинах. Таким чином, за допомогою аналітичного, синтетичного, конвергентного та інших методів шляхом моделювання може реалізовуватися його ключова, на наш погляд, функція – прогностична. Її продуктом виступають обґрунтовані наукові моделі розвитку простору та суспільства – геопросторові та економіко-соціальні. Зарубіжний досвід демонструє, що на базі таких прогнозів доцільно моніторити та планувати розвиток цілих секторів державної економіки та формувати позитивні споживчі та культурні настрої громадян. У своєму дослідженні ми виходимо із тієї тези, що в освітньому краєзнавстві у близькому майбутньому має бути зроблено акцент на прикладній підготовці фахівців, що у подальшому принесе, у першу чергу, практичну користь державі.

Однак на заваді цьому наразі стоять відсутність ефективної теоретико-

методологічної бази для забезпечення такої реформи вищої краєзнавчої освіти та брак сучасного обладнання і софту на базі вітчизняних ЗВО.

Так, у Постанові Кабінету Міністрів (№789 від 10.06.2002 р.) «Про затвердження Програми розвитку краєзнавства на період до 2010 року» зазначалося, що краєзнавство залишалось недостатньо розвинутою галуззю науки. На той момент існувала об'єктивна потреба у фундаментальному розвитку теоретичних розробок і термінології в цій галузі. Незважаючи на значний обсяг наукових розробок у цій царині за останнє десятиріччя, наразі, на жаль, все ще відсутня чинна Програма розвитку краєзнавства в Україні, немає жодного посібника із основ краєзнавства, рекомендованого Міністерством освіти та науки до використання в ЗВО, а освітні програми загальних краєзнавчих дисциплін розробляються виключно профільними кафедрами самих ЗВО, що не сприяє їх уніфікації та стандартизації та відповідно, ускладнює їх експертну оцінку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дидактичні засади краєзнавчої освіти у вищій вітчизняній школі досліджували такі науковці, як С. Рудницький, Ф. Заставний, І. Ровенчак, П. Тронько, П. Шищенко М. Костриця, І. Зязюн, В. Круль, О. Маринич, А. Байцар, О. Топузов, В. Бугрій, С. Архангельський, Г. Карпов, О. Гончаров, М. Мирош, Я. Івах; Л. Вішнікіна, О. Лиховид, Г. Попович, Г. Сорокіна, П. Кропоткін. Власне